

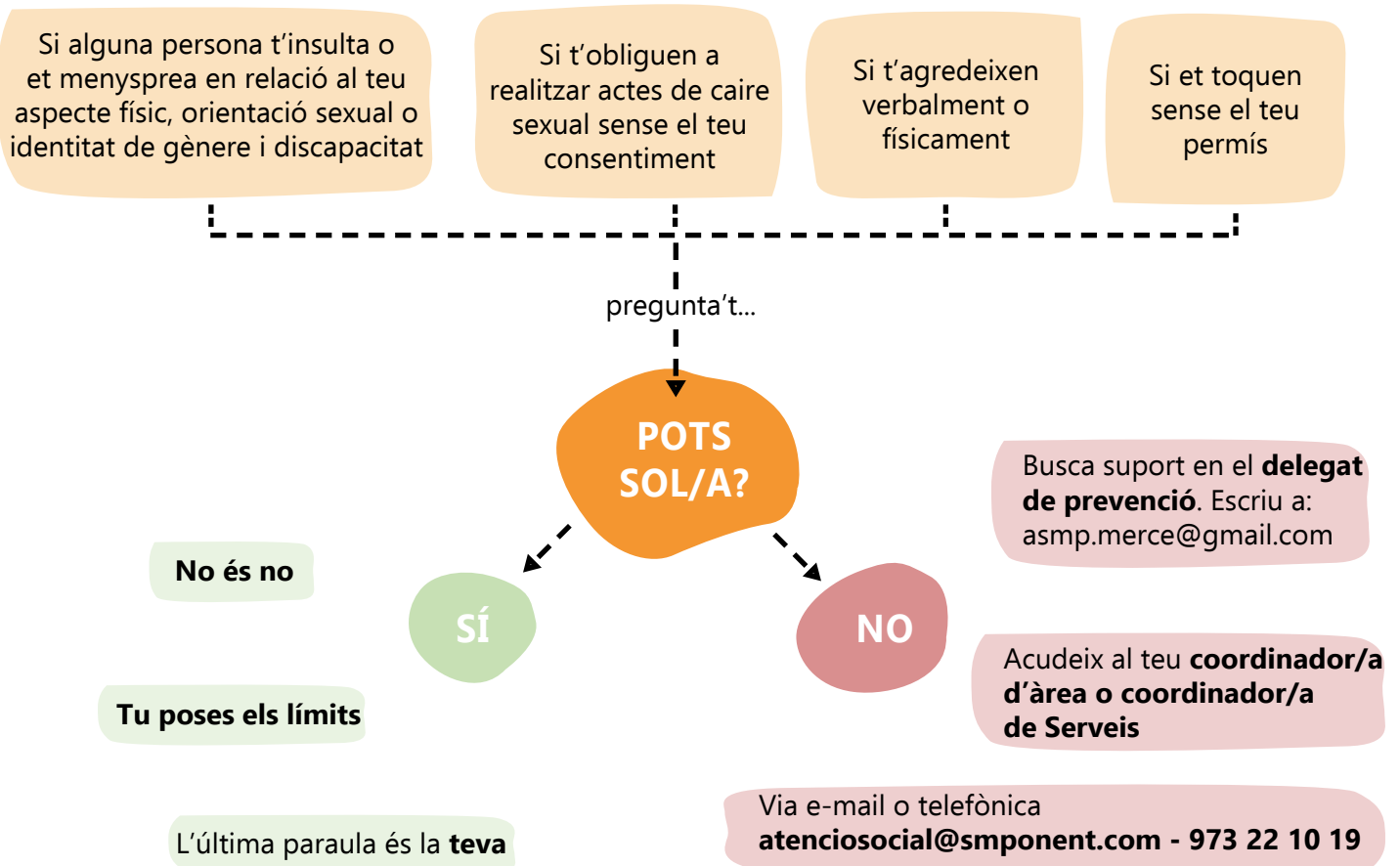

PROTOCOL D'ACTUACIÓ
CONTRA L'ASSETJAMENT SEXUAL

SALUT MENTAL PONENT
C/ de Henri Dunant, 1
25003 Lleida
973221019
www.smponent.com
associacio@smponent.com

1	Introducció.....	5
2	Definició de conceptes.....	6
	2.1. Assetjament sexual.....	6
	2.2. Assetjament per raó del sexe.....	6
	2.3. Assetjament per raó de l'orientació sexual.....	6
	2.4. Assetjament per raó de l'identitat sexual	6
	2.5. Comportament no desitjat per part de qui el pateix.....	7
	2.6. Comportament que implica connotacions sexuals o de naturalesa sexual o sexista	7
	2.7. Comportament que atempta contra la dignitat d'una persona o crea un entorn intimidatori, hostil, ofensiu, degradant o humiliant.	7
3	Marc legal.....	8
4	Àmbit.....	11
5	Objecte.....	11
6	Comissió instructora.....	12
7	Procediment d'actuació i inici de la denúncia.....	13
8	Fases.....	14
	8.1. Inici de la denúncia.....	14
	8.2. Fase preliminar.....	14
	8.3. Fase formal.....	15
9	Mesures a adoptar.....	16
10	Annexos.....	17
	10.1. Formulari de denúncia.....	18
	10.2. Pautes de la denúncia.....	19
	10.3. Pautes en cas d'ésser denunciat.....	20
	10.3. Pautes per la comissió instructora.....	21

1 INTRODUCCIÓ

L'**Associació Salut Mental Ponent** té la missió de promoure la millora en l'atenció a les famílies i les persones amb problemàtica de salut mental, promovent la seva autonomia i autoestima, per a una total integració en la societat.

En ésser una entitat de referència en la prevenció i l'atenció directa a les persones amb diagnòstic de salut mental i a les seves famílies, preten estimular un model d'atenció de base comunitària, incentivant el treball en xarxa i un model de col·laboració en la intervenció.

L'**objectiu general** d'aquest protocol és definir el marc d'actuació en relació amb els casos d'assetjament sexual, per raó del sexe, de l'orientació sexual i/o de la identitat sexual amb la finalitat explícita d'erradicar aquest tipus de conductes en l'àmbit de treball de l'Associació Salut Mental Ponent.

Per tant, el protocol pretén ser un instrument per a la prevenció, la detecció i la resolució d'aquests casos.

Els **objectius específics** d'aquest protocol són:

- **Obtenir la informació necessària per a l'elaboració de la diagnosi** sobre aquesta temàtica dins l'organització.
- **Millorar els canals de comunicació** entre els diferents serveis de l'Associació.
- Habilitar una **comissió per investigar i actuar en la resolució àgil de cada tipus d'assetjament**.
- Crear circuits d'**intervenció ràpids i eficients**.
- **Definir els rols i les responsabilitats** dels agents implicats.
- **Garantir la seguretat, la integritat, la confidencialitat i la dignitat de les persones afectades, l'aplicació de les mesures que es produeixin en cada cas per a la protecció de les víctimes en tot moment, incloent-hi les mesures cautelars que calguin; acabar amb l'assetjament, i, si cal, aplicar les mesures sancionadores que hi corresponguin.**

2 DEFINIÓ DE CONCEPTES

ASSETJAMENT SEXUAL

El constitueix **qualsevol comportament verbal, no verbal o físic d'índole sexual, no desitjat, que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una persona o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.**

És una forma d'abús que s'exerceix des d'una percepció o sensació de poder psíquic o físic respecte a la persona assetjada i que es pot donar en qualsevol àmbit de relació entre persones. Hi pot haver, o no, superioritat jeràrquica.

L'assetjament s'origina en l'àmbit laboral i pot tenir continuïtat fora d'aquest àmbit. Un sol fet, pel seu caràcter presumptament delictiu o summament ofensiu, pot constituir per si sol un cas d'assetjament. Decidir que una determinada conducta és sexualment indesitjada correspon sempre a la persona receptora.

ASSETJAMENT PER RAÓ DEL SEXE

El constitueix un **comportament no desitjat relacionat amb el sexe d'una persona com a conseqüència de l'accés al treball remunerat, la promoció en el lloc de treball, l'ocupació o la formació, que tingui com a propòsit o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat de la persona i de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.**

Dins d'aquest tipus d'assetjament s'inclou l'assetjament per embaràs, maternitat i paternitat, és a dir, qualsevol tracte desfavorable relacionat amb l'embaràs, la maternitat, la paternitat o l'assumpció d'altres atencions familiars.

ASSETJAMENT PER RAÓ DE L'ORIENTACIÓ SEXUAL

El constitueix un **comportament no desitjat relacionat amb l'orientació sexual d'una persona que tingui com a propòsit o produeixi l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat i de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.**

ASSETJAMENT PER RAÓ DE LA IDENTITAT SEXUAL

Inclou **qualsevol comportament no desitjat envers les persones transsexuals, les que es troben en procés de reassignació de gènere o de sexe i envers el sentiment de persones de pertinença a un sexe o un altre, amb independència del sexe biològic.**

COMPORTAMENT NO DESITJAT PER PART DE QUI EL PATEIX

En una situació d'assetjament, la persona assetjada és objecte de conductes no desitjades. Quan es fa referència a **conductes no desitjades s'entén que la persona no busca aquesta acció** i, a més, considera aquest fet com a indesitjat.

COMPORTAMENT QUE IMPLICA CONNOTACIONS SEXUALS O DE NATURALESA SEXUAL O SEXISTA

Aquest tipus de conductes, que poden ser **verbals, no verbals o físiques**, inclouen un ventall ampli d'exemples, des d'**accions aparentment inofensives** com ara bromes o comentaris sobre l'aparença física d'una persona, fins a **accions que es poden considerar greus i que poden arribar al delicte penal**, com obligar una persona a tenir relacions sexuals.

COMPORTAMENT QUE ATEMPTA CONTRA LA DIGNITAT D'UNA PERSONA O CREA UN ENTORN INTIMIDATORI, HOSTIL, OFENSIU, DEGRADANT O HUMILIANT

Apareix quan hi ha una **persistència en les conductes**. Tanmateix, un sol comportament aïllat, si és prou greu, pot ser considerat assetjament.

3 MARC LEGAL

La **Constitució Espanyola** tutela els drets fonamentals de les persones: dret a la integritat física i moral, dret a la intimitat personal. La mateixa Constitució afirma que les **persones tenen dret al treball en condicions d'igualtat sense que en cap cas pugui existir discriminació per raó de sexe**.

En aquest sentit, les persones treballadores tenen dret al respecte de la seva intimitat, i a la consideració deguda de la seva dignitat enfront de l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe i a una protecció eficaç en matèria de seguretat i salut en el treball.

Com assenyala el **Codi de Conducta Europeu** "els treballadors i treballadores tenen un paper clau per crear un entorn laboral en el qual l'assetjament sexual sigui inacceptable. Poden contribuir a prevenir-lo des de la seva sensibilitat entorn el tema, i a garantir uns estàndards de conducta pròpia i envers als altres que no siguin ofensius".

Al mateix temps poden impedir l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe si deixen clar que troben certs comportaments inacceptables i donen suport a aquells companys i companyes que poden patir aquesta situació i estan valorant si la denuncien.

En matèria de prevenció de riscos, les persones treballadores estan obligades a informar immediatament al superior jeràrquic directe i a les persones treballadores designades per realitzar activitats de protecció i de prevenció o, si escau, al servei de prevenció, sobre qualsevol situació que al seu criteri comporti, per motius raonables, un risc per a la seguretat i la salut de les persones treballadores.

Així mateix, també estan obligats i obligades a cooperar amb la comissió instructora designada per a la investigació dels casos d'aquest àmbit, perquè aquesta pugui garantir unes condicions de treball que siguin segures i no comportin risc per a la seguretat i la salut de les persones treballadores.

- Totes les persones tenen dret a la llibertat, dignitat, integritat i salut, d'acord amb els articles 15Q, 17 y 43 de la Constitució espanyola, així com a la igualtat de tracte i d'oportunitats i a la no-discriminació en l'àmbit laboral, d'acord amb els articles 9.2, 14 i 35 de la Constitució espanyola.
- L'Estatut d'autonomia de Catalunya (EAC) també posa de manifest el dret de totes les dones a viure lliures de tota mena de discriminació, i insta els poders públics a adoptar les mesures necessàries per garantir la no-discriminació per raó de gènere (articles 19, 41 i 45 de l'EAC).

- A fi de protegir les persones treballadores enfront de l'assetjament, la LOIEDH, el Reial decret legislatiu 1/1995, de 24 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors (en endavant, TRLET); la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, (en endavant, LPRL), i la resta de normativa aplicable (que inclou el conveni col·lectiu que sigui d'aplicació) estableixen un seguit d'obligacions per a l'empresariat. L'incompliment d'aquestes obligacions implica l'exigència de responsabilitats a les empreses i poden donar lloc a la imposició de sancions i indemnitzacions (vegeu l'apartat 4.2 relatiu a vies externes).

Els representants dels treballadors han de contribuir a prevenir l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe a la feina mitjançant la sensibilització dels treballadors i les treballadores davant d'aquests i la informació a la direcció de l'empresa de les conductes o els comportaments de què tinguin coneixement i que el puguin propiciar” (Art. 48.2).

Les **delegades i els delegats de prevenció**, com a representants dels treballadors amb tasques específiques en matèria de prevenció, col·laboren amb l'empresa per promoure, fomentar i vigilar el millor compliment de la normativa de prevenció i la implementació de les mesures preventives. Al mateix temps, la direcció de l'empresa ha de consultar aquests representants per a la planificació, organització i desenvolupament de totes aquelles actuacions que tinguin a veure amb la seguretat i la salut de les persones treballadores en tots els seus aspectes. Quan es tracta de petites empreses, sense aquests representants, la direcció ha de consultar directament als treballadors i treballadores

Aquest mandat legal, i d'acord amb les orientacions de les pròpies organitzacions sindicals²¹, podria concretar-se en una sèrie de funcions com:

Els representants dels treballadors han de contribuir a prevenir l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe a la feina mitjançant la sensibilització dels treballadors i les treballadores davant d'aquests i la informació a la direcció de l'empresa de les conductes o els comportaments de què tinguin coneixement i que el puguin propiciar” (Art. 48.2).

Les **delegades i els delegats de prevenció**, com a representants dels treballadors amb tasques específiques en matèria de prevenció, col·laboren amb l'empresa per promoure, fomentar i vigilar el millor compliment de la normativa de prevenció i la implementació de les mesures preventives. Al mateix temps, la direcció de l'empresa ha de consultar aquests representants per a la planificació, organització i desenvolupament de totes aquelles actuacions que tinguin a veure amb la seguretat i la salut de les persones treballadores en tots els seus aspectes. Quan es tracta de petites empreses, sense aquests representants, la direcció ha de consultar directament als treballadors i treballadores

Aquest mandat legal, i d'acord amb les orientacions de les pròpies organitzacions sindicals²¹, podria concretar-se en una sèrie de funcions com:

- Implicar-se en la definició de la política de l'empresa contra l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe; participar en l'elaboració del protocol (col·laborar en la definició d'un règim de sancions coherents amb la gravetat de les conductes, etc.).
- Contribuir a crear una major cultura i sensibilitat sobre aquest tema.
- Establir mecanismes i procediments per conèixer l'abast d'aquests comportaments: contribuir a la detecció de situacions de risc.
- Donar suport a les persones treballadores que puguin estar patint aquesta situació.
- Actuar com a garants dels processos i compromisos establerts (la correcció dels procediments de investigació, per exemple).
- Garantir la inexistència de represàlies vers les persones treballadores que s'acullin o participin en actuacions contra conductes d'assetjament sexual o d'assetjament per raó de sexe.
- Garantir l'aplicació efectiva de les sancions i que no se'n derivin represàlies.

4 ÀMBIT

Aquest protocol s'aplicarà a **qualsevol membre de l'associació, sense que la tipologia de relació** que mantingui amb aquesta (soci/a, treballador/a, voluntari/a, etc) **sigui un impediment.**

5 OBJECTE

Aquest protocol té com a **finalitats:**

- a) **Prevenir l'aparició de conductes d'assetjament** sexual, d'assetjament per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere i de violència masclista entre els membres de l'entitat.
- b) **Establir unes pautes d'actuació davant una denúncia** relacionada amb les conductes esmentades i, si escau, **adoptar les mesures preventives i/o correctores adequades**, sens perjudici que la persona afectada opti per altres vies administratives o judicials diferents d'aquest protocol.
- c) **Establir mesures de suport i acompanyament** a les persones afectades

6 COMISSIÓ INSTRUCTORA

És aquella **comissió constituïda dins l'entitat** per portar a terme la **investigació de les denúncies**. Aquesta comissió estarà integrada per:

Responsable
legal de
l'entitat

Agent
d'igualtat

Responsable
de recursos
humans

Responsable
de prevenció
de riscos

Delegat
sindical

Designat a partir
del pla d'igualtat

Les persones que integren la comissió **es comprometen a conservar el secret professional, imparcialitat i respecte** sobre els casos que arribin a la comissió i garantiran sempre la intimitat i dignitat de les persones involucrades en l'assetjament.

La comissió ha de fer almenys una **reunió anual**, en la qual s'ha de tractar els continguts següents:

- Control de l'**aplicació efectiva** del Protocol.
- **Valoració de les mesures implementades** en relació amb el procediment d'actuació.
- **Proposta de modificacions** o millores d'aquestes mesures (si s'escau).

7 PROCEDIMENT D'ACTUACIÓ I INICI DE LA DENÚNCIA

En el cas que un treballador, associat o beneficiari de l'entitat Salut Mental Ponent senti que està sent objecte d'assetjament **es seguirà el següent procediment:**

- 1** S'informarà a tot el personal del protocol i els passos a fer per a qualsevol cas que es pugui donar dins l'organització.
- 2** Totes les actuacions de la comissió es documentaran per escrit i es farà acta de les reunions.
- 3** En cas d'obtenir declaracions s'inclouran i es registrarà qui ha obtingut la declaració.
- 4** Els documents que s'inclouin en la investigació del cas **seran codificats** per tal de preservar la intimitat de les persones involucrades.
- 5** La documentació del cas serà responsabilitat de l'agent d'igualtat.
- 6** Una vegada acabada la investigació del cas es determinarà la resolució i es prendran les mesures pertinents

8 FASES

INICI DE LA DENÚNCIA

La persona demandant ha d'adreçar-se al seu coordinador d'àrea o al coordinador/a de serveis per escrit, on hi hagin les dades de la persona que denuncia, les persones a les quals denuncia i una descripció del cas.

El coordinador/a d'àrea farà arribar aquest escrit a la comissió instructora, a qualsevol dels seus membres.

El que hagi rebut la denúncia convocarà la comissió instructora per l'estudi del cas.

El servei de prevenció pot participar i col·laborar en el procés d'investigació facilitant documentació o informes que requereixi el cas. Dóna si escau, assessorament tècnic i suport psicològic adequat a les persones afectades pel possible assetjament i valora la conveniència de la intervenció de serveis especialitzats per evitar el màxim d'afectació.

FASE PRELIMINAR

L'objectiu d'aquesta fase és la resolució del cas de forma ràpida i eficaç.

- Un cop rebuda la denúncia la comissió instructora s'entrevistarà amb les dues parts amb la finalitat d'aconseguir una solució eficaç.
- En el plaç de quinze dies la Comissió instructora redactarà un informe amb el resultat de la investigació i recomanarà les actuacions adequades per a la resolució del cas.

FASE FORMAL

El procés d'investigació es durà a terme tenint en compte els principis de celeritat, confidencialitat, sigil i participació de les persones implicades. En tot cas, la investigació es desenvoluparà amb la màxima sensibilitat i respecte als drets de cadascuna de les parts afectades.

Per a la realització de la investigació, disposarà dels instruments tècnics elaborats a aquest efecte com entrevistes a les persones afectades, és a dir, la persona presumptament assetjadora i la persona presumptament assetjada, i, si cal, als testimonis i altre personal que tingui informació rellevant sobre el cas.

En el termini màxim de 15 dies hàbils s'ha d'emetre un informe en un dels sentits següents:

- Es constata indicis d'assetjament objecte d'aquest protocol i, si escau, proposa l'establiment de mesures cautelars.
- No aprecia indicis d'assetjament objecte d'aquest protocol i, si escau, proposa l'aplicació de mesures per a la resolució del conflicte laboral.

Aquesta resolució es comunicarà a les parts implicades:

persona presumptament assetjada i persona presumptament assetjadora, atès que aquest informe formarà part de l'expedient del treballador/a.

S MESURES A ADOPTAR

La persona representant legal de l'entitat vetllarà per l'**aplicació de les mesures cautelars proposades**, si n'hi ha hagut. A més, optarà per:

- **Incoar la tramitació d'un expedient disciplinari.**
- Obrir una **informació reservada** i, quan ho requereixi el cas, **establir les mesures cautelars necessàries** per evitar que cap de les parts implicades pateixi cap mena de perjudici, tot evitant especialment que es produeixi una doble victimització.
- Dur a terme les **actuacions necessàries** per a la resolució del conflicte interpersonal a la feina. A aquest efecte, cal que la persona presumptament assetjada estigui d'acord amb aquestes actuacions.
- **Arxivar l'expedient per desistiment** o per manca d'objecte.

10 ANNEXES

ANNEXE I FORMULARI DE DENÚNCIA

DADES DE LA PERSONA DENUNCIANT

Nom i cognoms: _____

D.N.I.: _____

DADES DE LA PERSONA DENUNCIADA

Nom i cognoms: _____

Àrea en la que treballa: _____

TIPUS D'ASSETJAMENT QUE DENÚNCIA

- Assetjament sexual**
- Assetjament per raó de sexe**
- Assetjament moral/mobbing**
- Altres situacions d'assetjament**

DESCRIPCIÓ DELS FETS

Es presenten proves? Sí No

PROVA DOCUMENTAL CONSISTENT EN:

PROVA DOCUMENTAL CONSISTENT EN:

Data i firma de la persona denunciant:

ANNEXE II PAUTES DE DENÚNCIA

- 1** Lliurament de formulari de denúncia a l'Agent d'Igualtat.
- 2** Aportar en la denúncia la documentació i els testimoniatges que es consideren oportuns per a donar suport a la seva denúncia.
- 3** La Comissió Instructora es reunirà per a estudiar el cas. Si ho consideren oportú es posaran en contacte amb la persona denunciant i la persona denunciada, reunint-se per separat les vegades que es consideri necessari. D'aquestes reunions es lliurarà la declaració realitzada.
- 4** En cas de no considerar-se la situació denunciada com a assetjament en l'entorn laboral, la persona denunciant pot recórrer als òrgans legals que estimi.
- 5** Si es considera que pot existir una situació d'assetjament, passant a fase formal, se li farà lliurament d'un primer informe de conclusions.
- 6** En la fase formal pot ser necessari tornar a reunir les parts implicades per separat, així com a testimonis aportats per la persona denunciant.
- 7** Durant el procés es pot arribar a considerar l'aplicació de mesures cautelars per a separar a la víctima i al presumpte assetjador o assetjadora.
- 8** Després de l'estudi de la denúncia es tornarà a emetre un informe de conclusions, del qual rebrà còpia.
- 9** En tot moment es garantirà la confidencialitat de la denuncia.

ANNEXE III

PAUTES EN CAS D'ÉSSER DENUNCIAT/DA PER ASSETJAMENT

- 1** En cas de rebre una denúncia per assetjament contra la seva persona, aquest es exposarà la seva versió dels fets en un escrit i esperarà que el citi la comissió instructora.
- 2** La Comissió Instructora, si estima oportú l'estudi del cas, es reunirà amb les parts per separat, quantes vegades sigui necessari, estenent acta de les declaracions (que es lliurarà a les persones implicades).
- 3** Si es considera que pot existir una situació d'assetjament, passant a fase formal, se li farà lliurament d'un primer informe de conclusions així com la còpia de la denúncia. La còpia de la denúncia no podrà contenir les dades de testimonis ni cap altra dada de caràcter puntual.
- 4** Després de l'estudi de la denúncia es tornarà a emetre informe de conclusions, del qual rebrà còpia.
- 5** En tot moment s'ha de garantir la confidencialitat del procés

ANNEXE IV

PAUTES PER LA COMISSIÓ INSTRUCTORA

- 1** Si es rep una denúncia per assetjament, l'Agent d'Igualtat ha de convocar a la Comissió Instructora com més aviat millor, ja que hi ha un termini de 15 dies en la fase preliminar.
- 2** De la constitució de la Comissió, així com de totes les reunions de la Comissió s'estendrà acta, la qual ha d'estar signada per cada integrant.

L'Agent d'Igualtat és responsable de la custòdia de la documentació generada. Els

- 3** testimoniatges i declaracions seran codificats per a preservar la intimitat de les persones involucrades en el procés (per exemple EXP 1/2021.11.10).

De l'estudi de la denúncia de la Comissió es decidirà si s'obre la fase preliminar. En cas de continuar amb el procés, la Comissió s'entrevistarà amb les persones implicades. De les

- 4** declaracions també es deixarà constància escrita i signada, de la qual es lliurarà còpia a la persona denunciant i a la persona denunciada

S'emetrà un informe amb el resultat de la instrucció, lliurant còpia a les parts. Si es determina

- 5** que hi ha una possible situació d'assetjament, passant a la fase formal, es lliurarà còpia de la denúncia a la persona denunciada (s'eliminaran les al·lusions a terceres persones).

De la fase formal es tornarà a emetre un informe, en el termini d'un mes. Per a això es realitzaran les entrevistes que es considerin necessàries així com la possible contractació de personal expert en la matèria, extern a la Institució.

- 6**
- 7** En l'informe final (lliurament de còpia a les parts implicades) es recolliran les conclusions i les propostes de mesures disciplinàries a adoptar, per a comunicar als òrgans competents de dur-les a terme

SALUT MENTAL PONENT

C/ de Henri Dunant, 1
25003 Lleida
973221019
www.smponent.com
associacio@smponent.com